

Flora op drift

Droogbloemen, Amerikaanse soorten breken door

Het is niet bij te benen, al die nieuwkomers. Elke Flora, ook de Heukels' Flora van Nederland, is al bij verschijning gedateerd. Sommige soorten die een nieuwe editie net niet haalden, kunnen kort daarop fiks doorbreken, iets wat zich ook bij de droogbloemen voordeed. Naast de bekende **Moeras-**, **Bleekgele** en **Bosdroogbloem** lanceerde de jongste Heukels' (2020) **Amerikaanse droogbloem** met terloops in kleine lettertjes nog twee soorten, sec

met Latijnse naam: *Gnaphalium undulatum* en *Gnaphalium purpureum*. Voor een vierde opkomende droogbloem werd registratie nog te vroeg geacht. Nu, twee jaar later, kunnen we in PLANTEN (en binnenkort uitgebreider in Gorteria) de laatste stand van zaken rond de droogbloemen presenteren.

Met de jongste inzichten is er een actueel beeld. Wat als *G. purpureum* werd aangezien blijkt *G. coarctatum* te zijn^{1,2}. En de

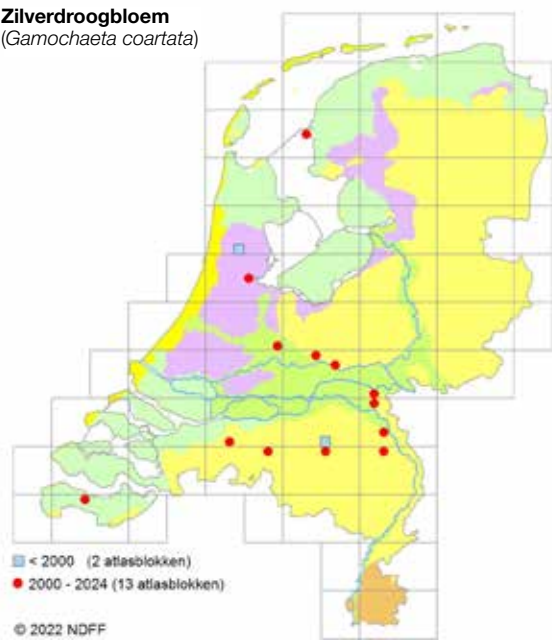
'aspirantsoort' *G. subfalcatum*, die voor de Heukels' nog te licht werd bevonden, beleefde sindsdien zijn definitieve doorbraak. Alle debutanten zijn ook – door de Commissie Nederlandstalige Plantennamen, een Nederlands-Vlaams vakteam – van een passende Nederlandse naam voorzien: **Gegolfde droogbloem** (*G. undulatum*), **Zilverdroogbloem** (*G. coarctatum*) en **Sikkeldroogbloem** (*G. subfalcatum*). Tegelijk speelde er een wetenschappelijk

Zilverdroogbloem. Foto: Ton Denters.

Het Amerikaanse droogbloem drieluik

Zilverdroogbloem
(*Gamochaeta coarctata*)

Karakteristiek voor **Zilverdroogbloem** (*Gamochaeta coarctata*) zijn de tweekleurige bladen: van boven groen, van onder zilverwit-viltig. In korte tijd – sinds haar ontdekking in 2012 in Breda – heeft deze droogbloem een vaste positie ingenomen, plaatselijk al in groten getale. Aldus manifesteert ze zich op meerdere ver uiteen liggende locaties, meest in de zuidelijk helft van Nederland en op meer bescheiden schaal in België. De soort rouleert in stedelijke milieus (tussen straatstenen), minder vaak ook op campings.

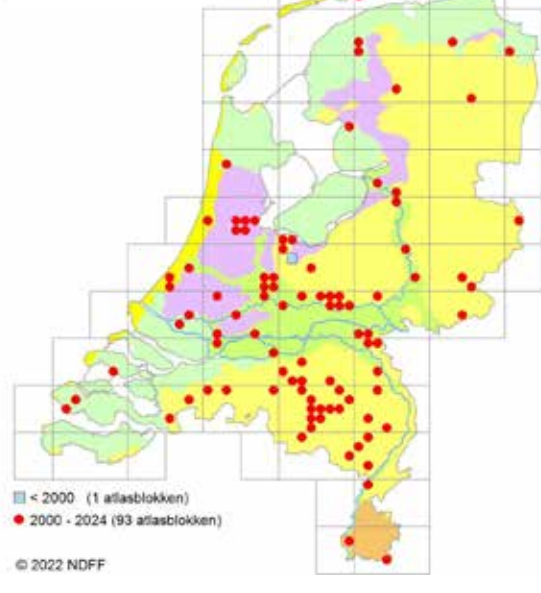
namenspel, voortvloeiend uit nieuwe taxonomische inzichten. De droogbloemen, die in Heukels' samen vallen onder *Gnaphalium*, zullen in een komende editie (vermoedelijk) in vier geslachten worden opgedeeld³. Gegolfde en Bleekgele droogbloemen vallen dan onder *Pseudo-gnaphalium*. Gegolfde droogbloem heeft Afrikaanse roots (zie intermezzo). Sikkel- en Zilverdroogbloem – die net als Amerikaanse droogbloem van Amerikaanse komaf zijn – worden

verenigd in *Gamochaeta*. Juist deze 'Amerikanen' ontplooiën zich succesvol in Nederland en België, met name (maar niet uitsluitend) in stedelijke milieus. Voor deze drie soorten zijn de bij ons ingeburgerde populaties momenteel waarschijnlijk de meest noordelijke ter wereld. Het Amerikaanse trio is hier 'to stay'. Hoog tijd voor een nadere introductie.

Tekst: Ton Denters & Filip Verloove

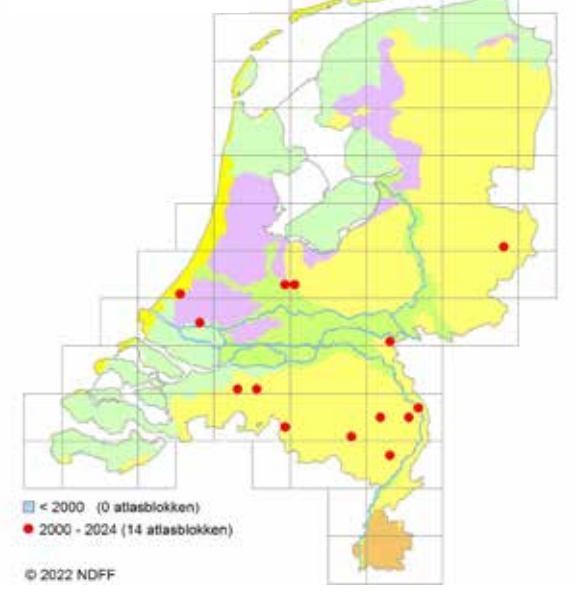
Gegolfde droogbloem (*Pseudognaphalium undulatum*) huist sinds 2008 in Wageningen, vooralsnog zonder uitbreiding, maar wel met perspectief. Deze Zuid-Afrikaanse soort heeft al vaste voet gezet op Franse bodem (Bretagne, Normandië, Loire) en is recent in Vlaanderen (Roeselare) gesigneerd. Gegolfde droogbloem lijkt het meest op Bleekgele droogbloem. Gegolfd (*undulatum*) verwijst naar de golvende, gewelfde bladen. Verder onderscheidt zij zich door de vertakte stengel met aflopende – aan de bovenzijde groene – bladen en bloemhoofdjes met witachtige omwindsels.

Amerikaanse droogbloem
(*Gamochaeta pensylvanica*)

Amerikaanse droogbloem (*Gamochaeta pensylvanica*) is een 'runner up' met name in urbaan gebied. Al aardig wat floristen zijn met deze soort vertrouwd geraakt. De plant oogt slordig, de bloeiwijze en het gebladerte verformfaaid. De inburgering startte al in de jaren negentig. De verspreiding verloopt via sierteelten waarmee deze droogbloem zich als onkruid verplaatst. Tuincentra en kwekerijen fungeren als distributiepunten, goed genoeg voor een land dekkende bevoorrading.

Sikkeldroogbloem
(*Gamochaeta subfalcata*)

Sikkeldroogbloem (*Gamochaeta subfalcata*) is de jongste aanwinst. Ze werd enige tijd miskend, door verwarring met Bosdroogbloem. Maar anders dan deze is Sikkeldroogbloem een eenjarige soort met – gedurende de bloei – verdorde rozetbladen, alsook een ijlere bloeiwijze met veel kleinere, klokvormige bloemhoofdjes. De Nederlandse naam verwijst naar de gevouwen, sikkelvormige bovenste stengelbladen. Sikkeldroogbloem beleefde in Noord-Brabant in 2016 haar primeur, daarna was het de beurt aan vier andere provincies (Zuid-Holland, Limburg, Overijssel en Utrecht) gevolgd door Vlaanderen (Oost-Vlaanderen en Antwerpen). Sikkeldroogbloem is de enige soort die zich – buiten urbaan gebied – ook nadrukkelijk in natuurlijke habitats manifesteert, voornamelijk in licht verstoorde heideterreinen en op droogvallende venoevers.

Amerikaanse droogbloem. Foto: Ton Denters.

Sikkeldroogbloem. Foto: Peter Hegi.

Opmerkingen

1. Synoniem aan *G. americana*, die sommige auteurs prefereren.
2. In geval van *Gnaphalium* eindigen de soortnamen op 'um', bij de nieuwe geslachtsnaam *Gamochaeta* wordt dat 'a'.
3. Naast *Gamochaeta*, *Omalotheca sylvatica* (Bosdroogbloem), *Pseudognaphalium undulatum* (Gegolfde droogbloem), *Pseudognaphalium luteoalbum* (Bleekgele droogbloem) en *Filaginella uliginosa* (Moerasdroogbloem).

Meer urbaan
plantennieuws:
zie twitter
[@urbane_natuur](https://twitter.com/urbane_natuur) en
de website
stadsplanten.nl

Determinatiesleutel voor Amerikaanse droogbloemen (*Gamochaeta*)

Deze determinatiesleutel richt zich op de Amerikaanse droogbloemen. De algehele sleutel voor droogbloemen is complexer (en voor dit artikel te omvangrijk) en zal bij de herziening van de komende Heukels' beschikbaar zijn. In Flora Europaea 4 (2006) kun je spieken hoe die eruit zal zien. Alvast een praktische handreiking: Sikkeldroogbloem (zie tekstblok) lijkt op Bosdroogbloem. Amerikaanse- en Zilverdroogbloem doen denken aan Moerasdroogbloem, die laatste heeft geclusterde bloemhoofdjes met meerdere bladen, bij *Gamochaeta* slechts een. Gegolfde en Bleekgele droogbloem, hebben witte respectievelijk gele omwindsels, die van *Gamochaeta* zijn groen tot bruin/paarsachtig.

- 1 Bladen van volgroeide planten opvallend tweekleurig met (in verse toestand) glanzend groene, kale bovenzijde en zilverwit-viltige onderzijde. Bladen van zaailingen aan de bovenzijde glanzend groen met een duidelijke, verzonken middennerf, zeer geleidelijk naar de basis toe smaller wordend. Plant tweejarig met opvallend rozet tijdens de bloei. Bloemhoofdjes kaal aan de basis
→ **Zilverdroogbloem**
(*Gamochaeta coarctata*)

- Bladen van volgroeide planten eenkleurig of zeer zwak tweekleurig, beide zijden behaard (bovenzijde later soms minder dicht behaard). Bladen van zaailingen met doffe bovenzijde en nauwelijks waarneembare middennerf, duidelijk spatelvormig, d.w.z. abrupt versmald naar de basis. Plant eenjarig, rozetbladen verwelkt tijdens de bloei. Bloemhoofdjes spinachtig behaard aan de basis
→ 2
- 2 Bloeiwijze met schutbladen die nauwelijks verschillen van de stengelbladen. Bladen vaak licht tweekleurig, aan de bovenzijde minder behaard dan aan de onderzijde, de bovenste stengelbladen normaal gesproken meer dan 10 mm breed. Hoofdjes met omwindsels zelden paarsachtig voor de bloei
→ **Amerikaanse droogbloem**
(*Gamochaeta pensylvanica*)
- Bloeiwijze met schutbladen veel smaller dan de stengelbladen, vaak gevouwen en sikkelvormig. Bladen eenkleurig, min of meer even sterk behaard aan beide zijden, de bovenste stengelbladen minder dan 10 mm breed. Hoofdjes met omwindsels opvallend paars getipt voor de bloei
→ **Sikkeldroogbloem**
(*Gamochaeta subfalcata*)